

Foto: Jozef Durica

Mládež na stretnutí s pápežom v Ríme

Skupinka mladých z Liptovskej Tepličky sa počas svojej návštevy Ríma vo februári 2022 zúčastnila audiencie Svätého Otca Františka. Po jej skončení sa dostali až do jeho blízkosti a osobne mu odovzdali teplický chlieb a krojovú košeľu, symbolický kúsok Liptovskej Tepličky. Videozáznam, ktorý sprostredkovali, priniesol emotívny a duchovný zážitok miestnym i rodákom. Tepličania môžu byť na svoju mládež hrdí, veď svoju obec vo svete reprezentujú v tradičných krojoch a hlásia sa k svojmu náboženstvu a viere.

(red., foto: Vatican media photo)

Vážení občania!

Žijeme v dedine obklopenej krásnou prírodou. Je to pre nás vzácny dar, ktorý sme si viac uvedomili práve v uplynulých mesiacoch zasiahnutých pandémiou. Ponúka nám krásu, ktorá, ak si to uvedomíme, prináša pokoj, zdravie a pohodu do našich ustráchaných životov. Vzácne je pre nás i duchovné, náboženské a ľudské dedičstvo, z ktorého môžeme čerpať energiu do každodenného života. Viera nám dáva silu a nádej. Povzbudením je i pozdrav, prihovorenie sa s úsmevom na tvári na ulici, v obchode. Sú to také maličkosti, ktoré majú v dnešnej dobe obrovskú silu a nie sú samozrejmosťou v každej obci alebo meste.

Želám si a aj vám, aby v Liptovskej Tepličke i naďalej pretrvávala spolupatričnosť, aby sme boli všímaví voči svojmu okoliu a takto bojovali proti neistote, ktorú v tomto období prežívame. Nedovoľme, aby sme pocítili strachu, neistoty prekonávali hnevom a nenávisťou, rovnako, aby nás rozdielne názory na koronavírus, očkovanie, vojnu či politiku rozdeľovali.

Vzťahy a atmosféru v spoločnosti považujem za to najdôležitejšie. Verím, že aj v našej obci bude pozitívna, aby sme mohli i naďalej zveľaďovať a rozvíjať našu krásnu obec v každom smere v prospech nás všetkých. I v samospráve sa budeme snažiť aj naďalej o všeobecný rozvoj našej obce. V tomto roku nás čakajú náročné projekty výstavby multifunkčnej haly a rekonštrukcia starej hasičskej zbrojnice. Veríme, že napriek nepriaznivej situácii zdražovania stavebných materiálov a energií, nedostatku kvalitných stavebných firiem a dlhotrvajúcim schvaľovacím procesom, sa nám podarí tieto stavby uskutočniť, ako aj ďalšie rekonštrukcie, podujatia a plány obce. K ich uskutočneniu bude potrebná i ohľaduplnosť vás občanov, pomoc a aktivita spolkov, združení, inštitúcií i dobrovoľníkov. Všetkým, ktorí sa aj v tomto roku zapojíte akoukoľvek formou do vytvárania života obce, vopred ďakujem. Zároveň ďakujem v mene svojom i v mene občanov vám všetkým, ktorí ste v uplynulom roku akoukoľvek formou a mierou prispeli k zveľadeniu našej obce. Ďakujem všetkým vám, ktorým záleží na jej rozvoji.

Milí Tepličania, urobme spoločne všetko pre to, aby naša krásna obec bola miestom, kde chceme žiť plnohodnotný a spokojný život, miestom, kde sa s hrdosťou a radosťou budú vracáť z rôznych kútov sveta naše deti i jej návštevníci. K tomu vám a vašim rodinám i do nasledujúcich veľkonočných sviatkov prajem prepotrebné zdravie, šťastie a pohodu.

starosta obce Slavomír Kopáč

DOTÁCIE Z ROZPOČTU OBCE

O dotáciu na činnosť požiadalo obec osem spolkov a združení. Obecné zastupiteľstvo sa rozhodlo v tomto roku podporiť všetky žiadosti v plnej výške, teda každá organizácia dostane 100 %. Viaceré organizácie počas uplynulých dvoch rokov nemohli naplno vyvíjať svoju činnosť, niektoré preto dotácie v rokoch 2020 a 2021 vrátili v plnej výške, iné vrátili časť poskytnutých prostriedkov. Aj táto skutočnosť ovplyvnila rozhodnutie zastupiteľstva v tomto roku pomôcť združeniam dostatočnými finančnými prostriedkami. Prehľad udelených dotácií

TJ Tatran	11241€
Priatelja folklóru	6200 €
Dobrovoľný hasičský zbor	4000 €
Obec v pohybe SW	1350 €
ŠK Horec	1300 €
Infinity sport team	2500 €
Harmónia L. Teplička	1000 €
Rodičovské združenie pri ZŠ s MŠ	300 €

VÝSLEDKY SČÍTANIA OBYVATEĽOV

Samosčítanie obyvateľov prebiehalo na Slovensku od 15. februára do 31. marca 2021. Vyhodnotilo počet obyvateľov k prvému januáru 2021.

Liptovská Teplička mala 2405 občanov, z toho 1192 (49,56 %) mužov a o 21 viac žien 1213 (50,44 %).

Prehľad podľa veku

0 - 14 rokov	525	(21,83 %)
15 - 64 rokov (produktívny vek)	1596	(66,36 %)
65 a viac rokov	284	(11 %)
Najstarší občania	ženy	muži
96 rokov	2	-
92 rokov	2	-
91 rokov	2	1

V obci žilo päť **cudzincov**.

Vysokoškolské **vzdelanie** uviedlo 170, stredné vzdelanie bez maturity 428 a stredné vzdelanie s maturitou 423 obyvateľov.

Rok 2021 v samospráve a v obci

Najviac skloňovanou témou v uplynulom roku bol koronavírus a s ním spojené testovanie a očkovanie. Obec zriadila miestne odberné miesto, ktoré výrazne pomohlo nielen starším občanom v dostupnosti tejto služby. Ukázalo sa aj ako významný prostriedok na zastavenie šírenia vírusu. Podobne ako pri testovaní, aj očkovanie sa uskutočnilo opakovane priamo v obci - najskôr bolo umožnené starším a neskôr aj ostatným vekovým kategóriám.

Napriek tomu, že koronavírus ovplyvnil aj ekonomiku a stavebné činnosti, sa v obci dokončila očakávaná nadstavba a rekonštrukcia materskej školy. Vybudovalo sa parkovisko na Teplickej ulici pod Kufajkou, nainštalovaný bol zavlažovací systém pre futbalový trávnik. Osadené boli nové vstupné brány do cintorína. K "americkému" krížu bola umiestnená nová tabuľa, opravou prešli informačné tabule a uvítacie tabule v obci. Rekonštrukciou prešli hroby neznámych partizánov za obcou a pamätník SNP. Vybavenie hasičov sa rozrástlo o štvorkolku, škôlkari sa tešia z nového ekoareálu. Vynovené je tiež múzeum nad dolnou predajňou potravín. Financovalo sa z rozpočtu obce, z dotácií, s pomocou firiem, organizácií i dobrovoľníkov.

K pozitívam patrí zlepšenie triedenia odpadu, najmä v časti Kufajka. Celkovo sa v obci vytriedilo viac skla o 3,2 tony, lepšia vytriedenosť bola i pri plastoch, ktorých množstvo stúplo o 2,5 tony. Komunálny odpad sa podarilo znížiť o 39,7 tony a objemový odpad o 8,8 tony. Spolu sa tak odviezlo menej komunálneho odpadu o 48,5 tony.

Prínosom pre obec je získanie dotácie na poskytovanie opatrovateľskej starostlivosti, ktorá pomáha znížiť rodinám, ktorých príbuzných opatrujú opatrovateľky obce, náklady na túto službu.

Veľkou novinkou a vítanou službou bolo zavedenie optického internetu v obci.

Koronavírus a opatrenia radikálne preriedili podujatia, ktoré bolo možné uskutočniť. Konali sa pripomienky oslobodenia obce, Slovenského národného povstania, ukončenia vojny, vianočné pastierske

vítanie Krista, výstava hračiek, otvorenie ekoareálu MŠ. Obcou prechádzal Malý štrbský maratón, Rallye Tatry, stretnutie autoveteránov. Folklorne slávnosti sa nekonali, malou náhradou bol Folklórny večer s hosťom Štefanom Štecom. Novinkou v obci bolo zbieranie plastových vrchnáčikov do novej zbernej nádoby v tvare chalúpy. Zo zdravotníckych podujatí sa uskutočnilo preventívne vyšetrenie znamienok. Najväčším športovým podujatím bol Beh SNP, prebiehala aj jesenná časť futbalovej sezóny. V online priestore sa odohrávali koncerty Základnej umeleckej školy Štrba, podujatia pri príležitosti Dňa matiek a mesiaca úcty k starším, súťaž s legom i varenie šúľancov. Tieto a ďalšie podujatia, aktivity a činnosti organizovala obec a viaceré organizácie.

V uplynulom roku prešla zmenou vianočná výzdoba. Sústredená je najmä v centre obce, kde pribudli nové svetelné prvky na stromoch. K dôvodom presunutia výzdoby z ulíc do centra patrili časté výpadky elektrickej energie spôsobené vianočným osvetlením a tiež ekonomický prínos. Novú výzdobu na stromoch pri zdravotnom stredisku pomáhali inštalovať dobrovoľní hasiči, techniku poskytlo miestne poľnohospodárske družstvo a lesné pozemkové spoločenstvo. Táto ich výpomoc výrazne pomohla znížiť náklady obce spojené s inštaláciou výzdoby.

Samospráva uskutočnila väčšinu zámerov. Realizovali sa aj práce nad rámec plánov, vzišli z potreby a získanej dotačnej podpory počas roka.

Sú však aj také aktivity, ktoré sa zdržali alebo ich úplne zamedzili pandemické opatrenia, zdĺhavé kontroly inštitúcií dotačných projektov, nedostatok tovarov, financií a personálu. Medzi ne patrí napríklad komunitné centrum, rekonštrukcia detského ihriska a trhoviska, rekonštrukcia náučného chodníka, tlač propagačných materiálov či projektové dokumentácie menších stavebných a rozvojových aktivít.

Rok 2021 bol v mnohých smeroch náročný. Napriek mnohým prekážkam, ktoré bolo potrebné zdolať, potvrdil, že spoločným úsilím a spolupracou obce, organizácií a dobrovoľníkov je možné obec udržať v dobrej kondícii.

red.

Rozpočet obce na rok 2022

Poslanci obecného zastupiteľstva 3. decembra 2021 schválili rozpočet obce na rok 2022. Bežný rozpočet bol schválený ako prebytkový vo výške 128 334 €, kapitálový rozpočet so schodkom 809 461 €. Schodok kapitálového rozpočtu bude krytý z úverových zdrojov a z prostriedkov rezervného fondu. Rozdiel celkových príjmov a výdavkov bol prebytok vo výške 9 337 €. Ten bol na zasadnutí 28. januára znížený o prostriedky na dotácie pre organizácie o 7 891 € na 1 446 €.

Zastupiteľstvom bolo odsúhlasené použitie prostriedkov z rezervného fondu vo výške 170 000 €. Čerpať sa bude na úhradu časti nákladov na výstavbu multifunkčnej haly vo výške 132 000 €, na projektové dokumentácie vo výške 8 000 €, na prístavbu prístrešku pre hasičské vozidlá vo výške 30 000 €.

Rozpočet uvádza i predpokladané kapitálové granty a dotácie, ktoré má obec odsúhlasené vo výške 1 526 339 €. Určené sú na výstavbu multifunkčnej haly, komunitného centra, výstavbu detského ihriska pri trhovisku, na rekonštrukciu autobusovej zastávky, na prestavbu starej hasičskej zbrojnice a ďalšie aktivity cezhraničného projektu HUSKOUA.

Prvého marca opäť zasadalo obecné zastupiteľstvo, rokovanie vyplynulo z potreby urýchlene pomôcť ukrajinskému partnerskému mestu Veľké Berezné. Obec znížením bežných výdavkov vyčlenila na tento účel 5000 €. Prostriedky presunula na transparentný účet, ktorý je zriadený výlučne na pomoc Ukrajine. Účet je zverejnený na internete spolu s prehľadom obrátov. O konkrétnom použití prostriedkov na pomoc Ukrajine rozhodne komisia na základe aktuálnych potrieb. Do finančnej zbierky sa môže zapojiť aj verejnosť.

Účet: VÚB banka SK04 0200 0000 0045 6926 6258.

red.

Starosta obce blahoželal pedagógom

Pri príležitosti Dňa učiteľov privítal 25. marca starosta obce Slavomír Kopáč pedagogických pracovníkov ZŠ s MŠ Štefana Náhaliku Liptovská Teplička a ZUŠ Štrba pracovisko Liptovská Teplička.

V slávnostnom prejave starosta vyzdvihol odkaz Jána Ámosa Komenského a jeho aktuálnosť aj v súčasnej dobe. Učiteľom adresoval slová vďaky a povzbudenia do náročného povolania. Zároveň im odovzdal malý darček a kvety. V kultúrnom programe účinkovali žiaci základnej umeleckej školy a spevácky zbor pri základnej škole.

red.

VÝSLEDKY SČÍTANIA OBYVATEĽOV

Najviac obyvateľov žilo v obci tomto veku:

muži		ženy	
26 rokov	29	29 rokov	25
1 rok	28	9, 19, 22, 26	23
11 rokov	27	16, 27 rokov	22
27 rokov	26		

Prehľad podľa **rodinného stavu:**

slobodných	1 185	(50 %)
rozvedených	75	(3 %)
vydatých, ženatých	960	(40 %)
vdov, vdovcov	184	(7 %)

Zo sčítania vyplynuli nasledovné národnosti:

slovenská	2331 (93 %)
maďarská	1
rómska	114
česká	2
poľská	2

podľa vierovyznania:

Rímskokatolícke	2 172
Evanjelické	7
Gréckokatolícke	12
Reformovaná kresťanská cirkev	8
Pravoslávne	2
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	1
Kresťanské zbory na Slovensku	32
Apoštolská cirkev na Slovensku	9
Starokatolícka cirkev na Slovensku	15
iné cirkvi a hnutia	13
neuveďené	59

Výsledky sčítania sú zverejnené na stránke www.scitanie.sk a nájdete ich aj na obecnej webovej stránke.

V časti domy je zverejnený prehľad o domácnostiach zo sčítania domov a bytov.

Z DENNÍKA DOBROVOĽNÝCH HASIČOV OBCE

Dobrovoľní hasiči obce (DHZO) mali po dlhšom období pokojné vianočné sviatky bez zásahov. V minulosti často vyražali odstraňovať spadnuté stromy na príjazdové cesty do obce a k požiarom komínov i počas Štedrého dňa a sviatkov. Pokojné dni netrvali dlho, už 4. januára odstraňovali z vozovky medzi Liptovskou Tepličkou a Šuňavou spadnuté stromy.

Omnoho náročnejší bol víkend 14. a 15. januára. Sprejazdnenie komunikácií do obce zabezpečovali hasiči trikrát s odstupom jednej hodiny medzi zásahmi, pridali sa k tomu výjazdy k horiacemu komínu, k prevereniu nahláseného požiaru domu na Kufajke. Ten sa našťastie nepotvrdil, šlo o silné zadymenie domu zapríčinené horiacimi sadzami.

Ďalšie dva výjazdy v januári smerovali k záchrane životov poskytnutím prvej predlekárskej pomoci.

29. januára bol DHZO krajským operačným strediskom požiadaný o pomoc pri poskytnutí prvej predlekárskej pomoci s použitím defibrilátora osobe v bezvedomí v lyžiarskom stredisku SKI resort Smrečiny. Spolu s členmi horskej záchranej služby poskytli hasiči zranenému prvú pomoc, fixáciu krčnej chrčtice, označili miesto na pristátie leteckej záchranej služby, pomáhali pri príprave zraneného na transport. Použitie defibrilátora (AED) pri zásahu nebolo potrebné. Tento a ďalší zásah k poskytnutiu prvej pomoci 13. februára mali pozitívny koniec. Žiaľ, občana, ktorému sa jednotka snažila pomôcť spolu s rýchlou zdravotnou službou 25. januára, sa zachrániť nepodarilo. 30. januára DHZO sprejazdňoval vozovku zo smeru od Šuňavy od spadnutých stromov. 8. februára vypomáhal pri pluhovaní a odstraňovaní snehu z chodníkov a v uliciach obce.

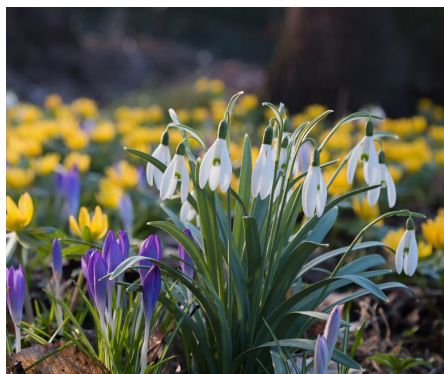
Účasťou čestnej stráže pri pamätníku 30. januára prispela organizácia dobrovoľných hasičov k dôstojnému priebehu pripomienky oslobodenia obce.

17. februára po prudkom oteplení s topením snehu hasiči spolu s technikou poľnohospodárskeho družstva spriechnili zamrznuté a snehom zatarasené kanály a vyčerpali vodu zo zaplaveného objektu na ulici Bory.

(Pokračovanie na str. 5)

Do jari s novou energiou

Každá nová jar je signálom pre ľudský organizmus, že sa má prebudiť k novému životu a pripraviť sa na prísun novej energie. Jarnú únavu netreba podceňovať. Telo nám svojím spôsobom dáva najavo, že je unavené a pýta si dobiť energiu. Preto sa na chvíľu zastavte a venujte sa len sebe. Už naši predkovia poznali blahodarné účinky jari. Vedeli, že vždy s ňou prichádza čas obnovy a čas nového života. I dnes to platí pre telo, dušu i myseľ človeka. Nezabúdajme, že jar je i časom pre stanovenie si nových cieľov. Jar je i časom optimizmu a radosti zo života.

1. Neberte veci priveľmi osobne a vypúšťajte negatívne veci.

Človek je už raz taký, často sa uráža pre hlúposť. Skúste sa na ľudí okolo vás pozeráť inými očami. Často vás niekto urazí len preto, že sa sám necíti vo svojej koži, je nešťastný, nepochopený. Odpustite mu a poprajte mu všetko dobré. Zbavíte sa tak hnevu a pomstychtivých pocitov, ktoré v konečnom dôsledku najviac ubližujú vám samým.

2. Nezabúdajte sa smiať.

Niekedy je to naozaj ťažké. Je prirodzené, že zlej nálade sa nedá úplne vyhnúť. Keď sa však naučíme pozeráť na svet s humorom, nadobudneme presvedčenie, že všetko zlé sa raz musí skončiť.

3. Chodievajte čo najčastejšie na prechádzky.

Kyslík robí zázraky. Pohyb na čerstvom vzduchu pod žiariacim slnkom aspoň

hodinu denne pôsobí ako skutočný elixír. Ak k tomu pridáme dostatok kvalitného ovocia a zeleniny, posilníme si imunitu a dokážeme sa chrániť nielen pred jarnou únavou, aj prípadnými depresiami.

4. Vneste do života niečo nové.

Niekedy stačí naozaj maličkosť, ale nech je to hlavne niečo iné či nové vo vašom živote. Oživte napríklad svoj šatník žiarivými farbami, zmeňte účes, okuliare, stravovanie...

5. Zastavte sa a relaxujte.

Zastavenie je veľmi potrebné a dôležité. Človek totiž musí kontrolovať cestu, po ktorej kráča. Musí vedieť pribrzdiť, zmeniť smer, porovnať si myšlienky a ciele.

6. Zjednodušujte.

Človek je často nastavený tak, že chce urobiť niečo veľké a na prvý pohľad viditeľné. Nielen obrovský výkon s mimoriadnym nasadením má pre svet hodnotu. Niekedy práve drobné, možno na prvý pohľad aj neviditeľné činnosti prinášajú svetu veľa. Preto je dobré tešiť sa aj z maličkých úspechov. Toto je aspoň zopár trikov, ako sa zo života viac tešiť a užívať si ho, ktoré sú takmer zadarmo a prístupné pre všetkých bez väčšej námahy. Možno práve príchod novej jari vás naštartuje k niečomu novému vo vašom živote. Držíme vám palce!

Anna Štrbková podľa portálu eduworld.sk

Dve percentá združeniam z obce

Poberateľ	Adresa (PSČ 059 40)	IČO
Dobrovoľný hasičský zbor Liptovská Teplička	Štefana Náhaliku 558/13, Liptovská Teplička	001774745806
Priatel'ia folklóru	Záhrady 492, Liptovská Teplička	42038197
Rodičovské združenie pri ZŠ s MŠ Liptovská Teplička	Š. Náhaliku 396/10, Liptovská Teplička	42344581
Športový klub HOREC	675, Liptovská Teplička	42088534
Harmónia Liptovská Teplička	Bory 709/18, Liptovská Teplička	52278344
Slovenský poľovnícky zväz, Poľovnícke združenie Čierny Váh v Liptovskej Tepličke	Liptovská Teplička 545, Liptovská Teplička	001781440004

Šul'ková nedeľa v tradičnom duchu

Jar sa hlási zo všetkých strán. Práve k tomuto obdobiu prechodu zo zimy do jarného obdobia sa viaže tradícia vynášania Moreny, ktorú v Liptovskej Tepličke volajú Majmorenou. Doba vzniku zvyku nie je známa. V priebehu rokov sa iste mierne upravila i forma. Boli tiež roky, kedy sa tradícia vynechala. V súčasnosti zvyk Majmoreny už niekoľko rokov, ba skôr desaťročí, predvádzajú folklórna skupina Tepličan a detský folklórny súbor Turnička. Majmorenu vynášajú aj deti z materskej školy a školského klubu.

Deň vynášania Majmoreny je v Liptovskej Tepličke o týždeň skôr ako v iných regiónoch Slovenska. V tomto roku pripadol na 27. marec. Popoludní znel dedinou spev dievčat, ktoré slamenú bábkú v kroji preniesli na most, vytočili, vyzliekli a podpálenú hodili do vody. Symbolicky tak vyhnali zimu, biedu a choroby z dediny. Týmto čarom dnes už nik neverí, sú skôr pripomienkou blížiacej sa jari. Aj v materskej škole sa snažia viesť deti k uchovávaniu kultúrneho dedičstva. Majmorenu vyniesli 24. marca, v kroji so spevom v nárečí. V školskom klube si zvyk vyskúšali o týždeň neskôr.

Počas Šul'kovej nedele sa podľa spomienok starších obyvateľov nejedlo mäso, ale varili šul'fance. To bolo inšpiráciou pre vznik súťaže vo výrobe a jedení šul'fancov na rýchlosť. Do tohtoročného deviateho ročníka súťaže sa zapojilo šesť družstiev, dve zastupovali obec Kravany, z Vikartoviec súťažil folklórny súbor Vikartovčan, z domácich odbor Matice slovenskej, Dobrovoľný hasičský zbor Liptovská Teplička a organizácia zdravotne postihnutých. Najdlhší šul'fanc vzišiel spod rúk zástupcov Miestneho odboru Matice slovenskej, druhé skončilo družstvo dobrovoľných hasičov a tretie organizácia zdravotne postihnutých. Najrýchlejšie tanier šul'fancov zjedli súboristi Vikartovčanu, len pár stotín pomalší bol odbor Matice slovenskej, bronz si odniesli dobrovoľní hasiči. red.

(Pokračovanie zo str. 4)

Dobrovoľní hasiči 3. marca hasili požiar kotolne rodinného domu na ulici Kobyliarky, 26. marca les v Hôrke pri Poprade. 11. marca opäť poskytovali predlekársku pomoc, tentokrát osobe v bezvedomí za obcou v časti Rovienky, 25. marca v lyžiarskom stredisku. Miestni hasiči vypomáhali aj pri preprave humanitárnej pomoci z obce pre Ukrajinu.

Veliteľom DHZO je i naďalej Peter Géci. Novým predsedom organizácie DHZ sa stal Patrik Bachleda. red.

NÁVŠTEVA OBCE

Poslanec Európskeho parlamentu Peter Pollák (vľavo) a splnomocnenec vlády SR pre rómske komunity Ján Hero (vpravo) navštívili 25. marca Liptovskú Tepličku. Oboznámili sa s realizáciou národných projektov v obci, zaujímali sa o vzdelávanie rómskych detí v materskej a základnej škole. So začleňovaním a podmienkami pre rómske deti v škole i škôlke boli spokojní. Diskutovalo sa aj o komunitnom centre, ktoré sa považuje za výrazný prostriedok na zlepšenie vzdelávania, zamestnanosti a zdravotnej prevencie. Hoci má obec schválenú dotáciu na výstavbu komunitného centra, s výstavbou nemôže začať, pokiaľ nezíska výslednú správu administratívnych kontrol.

Z ČINNOSTI OZ HARMÓNIA

Rozsah aktivít občianskeho združenia Harmónia Liptovská Teplička bol aj v poslednom štvrtroku 2021 rôznorodý a bohatý.

Vďaka projektu Ochrana prírody malým Tepličanom, ktoré zorganizovalo združenie, má materská škola nové miesto na vzdelávanie a oddych. Súčasťou projektu bolo aj vzdelávacie dopoludnie. Deti si spolu s rozprávkovými postavami, veveričkou Triedičkou a ujom Fúzikom, zopakovali pravidlá správneho triedenia odpadu. S radosťou súťažili, tancovali, triedili odpad. Okrem darčiek, ktoré majú deťom pripomínať potrebu separovania odpadu, dostali škôlkari aj veľký darček v podobe ekologickej zóny pri budove materskej školy. V nej si môžu prezrieť informačné panely o dlžke rozkladu odpadu a iných ekologických témach. Pozorovať môžu aj živočíchy v hmyzom domčeku, učiť sa kompostovať do malého kompostéra. Združenie plánuje na jar do zóny doplniť pocitový chodník.

Mikulášsku zbierku kníh a školských potrieb zorganizovala Harmónia pre deti a mládež bývajúce v detskom domove v Sečovciach. V obci sa našlo viacero dobrých ľudí, ktorí naplnili niekoľko krabíc knihami a pomôckami. Členky združenia ich osobne odovzdali vedeniu detského domova.

Počas Vianoc združenie obdarovalo štedrou večerou a malým darčekom osamelé žijúcich občanov obce.

V januári 2022 spolu s Priateľmi folklóru pripravili večernú sánkovačku. Zapojili sa aj do výzvy Nadácie Ekopolis Zelené oázy. Podaný projekt výsadby stromov na ceste k náučnému chodníku - Stromoradie spolupráce bude podporený dotáciou, pomohlo aj hlasovanie verejnosti na stránke Ekopolisu.

red.

Zbierka kníh

Prevenca prostredníctvom OZ Harmónia

Jedným z cieľov občianskeho združenia Harmónia Liptovská Teplička je aj preventívne formovanie, edukácia a zabezpečenie možnosti dostupnej formy preventívnych prehliadok v obci.

V priebehu tohto roka sa chceme opäť venovať preventívnej prehliadke kože, ktoré prebehnú dvakrát ročne (jarný a jesenný mesiac), bonusom bude ošetrenie fibrómov a slnečných bradavíc dusíkom. Prvým termínom bol 19. marec. Vyšetrenie v zasaďačke obecného úradu využilo 71 občanov.

Osveta urologickej preventívy je naším novým projektom. Týka sa zdravia mužov, u ktorých je rakovina prostaty jednou z najrozšírenejších.

Táto aktivita má predovšetkým pomôcť dostať sa k preventívnej prehliadke bez objednania a čakacej lehoty. Po prvýkrát ju mohli využiť záujemcovia 20. marca v zdravotnom stredisku. Prehliadku, ktorú zrealizoval známy urologický lekár, absolvovala tridsiatka mužov i žien.

Pri urologickej preventívnej prehliadke sa zameriavame na včasnú diagnostiku urologických malignít (zhubných ochorení), hlavne karcinómu (zhubného nádoru) prostaty. Takáto včasná diagnostika potom umožňuje aj včasnú liečbu a ponúka pacientovi možnosť úplného vyliečenia. Preventívna urologická prehliadka je určená mužom po štyridsiatom roku veku, prehliadku môžu absolvovať aj ženy a deti. Je plne hrazená všetkými zdravotnými poisťovňami.

Kompletná preventívna urologická

prehliadka zahŕňa rozhovor, fyzikálne vyšetrenie, vyšetrenie prostaty, semenníkov, ultrazvukové vyšetrenie močových ciest a obličiek, vyšetrenie krvi a moču.

V prípade podozrenia na ochorenie, urológ navrhne ďalšie vyšetrenia, ktorými sa ochorenie potvrdí alebo vyvráti. Častou obavou pacientov je vyšetrenie prostaty, preto sa preventívnej prehliadke vyhýbajú. Je však potrebné povedať, že dané vyšetrenie je v rukách skúseného urológa otázkou niekoľkých sekúnd a nie je bolestivé.

V každom prípade by obavy z týchto vyšetrení nemali byť dôvodom neabsolvovania prehliadky.

Užívať si slnko nemusí byť bez následkov...

- Okrem spálenia riskujeme aj závažnejšie komplikácie, preto má veľký význam prevencia.
- K prevencii vzniku rakoviny kože patrí v prvom rade ochrana pred UV-lúčmi na slnku, či v soláriách, ale aj preventívne prehliadky kožných zmien.
- OZ Harmónia Liptovská Teplička Vám spolu s každou lekárou ponúkajú možnosť dať si skontrolovať materské znamienko bezplatne.

19.3.2022 od 9:00 hod.
v zasaďačke Obecného úradu

BONUS
ošetrenie
DUSÍKOM

Využite túto možnosť pre Vaše zdravie...

Urologická prehliadka
"Existuje tisíc chorôb, ale len jedno zdravie."

v priestoroch
zdravotného strediska

20.3.2022 od 14:00 hod.

OZ Harmónia s odborným lekárom pre Vás pripravila preventívnu urologickú prehliadku na včasné odhalenie urologických ochorení.

- bezplatná,
- bez objednania,
- bez čakacej doby,
- vrátane USG, vyšetrenie krvi a moču

Ak ste nevyužili termíny prehliadok v obci počas marca, nenechajte si ujsť ďalšie termíny, o ktorých vás budeme včas informovať.

Veríme, že aj takto sa nám podarí pomôcť vám nájsť si priestor a čas pre seba.

OZ Harmónia, Jana Smolárová

Ekologická zóna pri materskej škole, ktorú vybudovalo OZ Harmónia

Jazyky trochu inak

Zaujímavá hodina angličtiny s lektorom

UŽ od dávnych čias platí staré porekadlo, ktoré sa v dnešnej modernej dobe potvrdzuje stále viac: „Koľko jazykov vieš, toľkokrát si človekom.“

Podľa odborníkov na svete existuje okolo 7800 samostatných jazykov, ktoré sa neustále vyvíjajú, nové jazyky stále vznikajú a staré zanikajú. Snahou našej školy je, aby sme sa inovatívne učili nové moderné jazyky, no nezabúdali ani na naše korene a na naše unikátne teplické nárečie. V septembri oslavujeme Európsky deň jazykov a vo februári si pripomínáme Deň materinského jazyka. Je fajn, ak je učenie zábavné a nespôsobuje nám stres. Uvedomujeme si to a každoročne pre žiakov našej školy pripravujeme zaujímavé a pestré aktivity.

Materinský jazyk nás sprevádza celým životom. Oplyvňuje naše vnímanie sveta a predstavuje bohaté kultúrne dedičstvo ľudstva. Žiaci druhého stupňa mali možnosť zasúťažiť si v rámci zábavného jazykového kvízu teplického nárečia. Veru, niektoré slová ako napríklad šparhet, klejna, alebo sošiť še ich dosť potrápili, pretože sa s nimi nestretli a nepoužívajú ich už ani ich starí rodičia.

Navštívili sme aj rodný dom nášho slávneho rodáka Mons. Štefana Náhaliku, kde sme si v anglickom jazyku vypočuli nahrávku o jeho životnej ceste, diskutovali o jeho prínose, štúdiu, úteku a živote v Ríme. Žiaci v anglickom jazyku vytvorili projekty o životnej ceste Mons. Štefana Náhaliku, následne nám ich v triedach prezentovali. Tie najlepšie projekty, ktoré vystihli podstatu, boli originálne a graficky pútavo spracované, sme ocenili a v samostatnej kategórii

žiaci hlasovali a vybrali „Naj projekt“.

To, že spoznať a správne zaradiť iný cudzí jazyk nie je také ľahké, si žiaci preverili v rámci vedomostno-zábavného kvízu. Trojčlenné družstvá z každej triedy na čele s kapitánom museli určiť, aký jazyk počujú v ukážke a spolu čelili rôznym

kurióznym otázkam. Dozvedeli sa popri tom aj mnoho zaujímavých faktov o cudzích jazykoch a krajinách. Vy ste vedeli, že kohút po francúzsky spieva „cocoricol“, vysávač je po poľsky „odkurzac“, Rusko obmýva až 12 morí, v Londýne bolo prvé metro a שְׁמֵרָה וְשִׁמּוּרָה je písmo hebrejské?

Vyučovacie hodiny cudzích jazykov sme si spestrili aj inými kreatívnymi aktivitami. Žiaci našej školy sa naučili povedať „Mám ťa rád“, „Šťastné narodeniny“ alebo sa predstaviť v jednom z najrozličnejších cudzích jazykov od ruštiny, cez arabčinu, až po japončinu. Jeden celý deň strávili piataci ako výmenní študenti z najrozličnejších krajín sveta. Pripravili si vlajky so zaujímavými informáciami o daných krajinách, ba dokonca sa aj obliekli tak, aby čo najlepšie vystihli svoju krajinu. Vyučovanie takto spestrili žiakom aj v iných triedach a milo prekvapili pani riaditeľku.

Niektoré triedy sa zapojili do výzvy na internetovej stránke a nahrali tam 20 sekundové video. Iní žiaci objavili čaro nového jazyka – esperanto a najstarší žiaci si osvojili niektoré frázy v posunkovej reči.

Pozvanie do našej školy prijal zásluhou pani učiteľky Zuzany Bulavovej aj pán lektor Prešovskej univerzity Jonathan Gresty, MA, PhD., ktorý vyrastal v Británii a usadil sa na Slovensku. Stretnúť sa a komunikovať s ním v anglickom jazyku bola pre našich žiakov zaujímavá a cenná skúsenosť.

Držať v ruke list napísaný perom, ktorý je

dotvorený obrázkami a fotografiami, má stále svoje čaro.

Cieľom projektu Penpaling je udržať umenie písania listov nažive a precvičiť si komunikáciu v cudzom jazyku. V priebehu celého školského roka si vymieňame listy. Minulý rok sme spolupracovali so školami z Francúzska a Poľska.

V tomto školskom roku si píšeme so žiakmi z Istanbulu v Turecku. Okrem informácií o nás sa im snažíme priblížiť zaujímavosti a krásy našej obce a krajiny. Z mnohých sa medzičasom stali dobrí priatelia a komunikujú spolu aj naďalej cez súčasné moderné aplikácie.

V tomto roku sme sa zapojili opäť do projektu eTwinning - Children's

Vyučovanie jazyka v miestnom pamätnom dome

Speaking Club. Je v ňom zapojených trinásť škôl z deviatich krajín. Raz mesačne sa žiaci, ktorí oň prejavili záujem, stretávajú online so svojimi rovesníkmi z Turecka, Španielska, Talianska, Portugalska, Chorvátska a iných krajín.

Z domova sa vo večerných hodinách pripájame na hodinu cez aplikáciu Zoom a vždy pod vedením iného učiteľa komunikujeme v skupinách na rôzne témy.

Aj takto zaujímavo sa dajú spestriť hodiny cudzích jazykov. Schopnosť dohovoriť sa, aktívne používať cudzí jazyk a porozumieť inej kultúre je obrovskou výhodou či už pri práci v zahraničí, štúdiu alebo aj na dovolenke. Preto bez ohľadu na vek, v školách aj mimo nich, učme sa čo najviac jazykov, no nezabúdajme ani na naše krásne teplické nárečie a udržiame ho stále živé.

ZŠ s MŠ Štefana Náhaliku Liptovská Teplička,
Mgr. M. Vernarecová

ZMENY V NARIADENIACH OD 1. JANUÁRA

PARKOVACIE MIESTA POD KUFÁJKOU A VÝŠKA NÁJMU

Všeobecne záväzné nariadenie (VZN) obce Liptovská Teplička č. 8/2021 o miestnych daniach a miestnom poplatku s účinnosťou od 1. januára 2022 určuje prenájom vyznačeného parkovacieho miesta na 0,03 € na deň za meter štvorcový a bezplatné parkovanie na parkovisku pre zdravotne ťažko postihnuté osoby.

VZN 9/2021 bolo odsúhlasené povolenie na osobitné užívanie verejného priestranstva – trvalé parkovanie na vyznačenom parkovacom mieste, ktoré môže byť vydané na dobu neurčitú alebo na presne určené obdobie, podľa predloženej žiadosti. Tlačivo žiadosti o pridelenie vyhradeného parkovacieho miesta na parkovisku (za úhradu) je dostupné na webovej stránke obce. Úpravu a údržbu parkovacieho miesta si bude zabezpečovať žiadateľ na vlastné náklady. Výšku prenájmu miesta určuje VZN 8/2021.

Obec má na svojom území len jedno parkovisko s vyznačenými parkovacími miestami určené na prenájom a to na ulici Teplická pod Kufajkou.

VÝŠKA DÔCHODKOV A NÁROK NA STRAVOVACÍ PRÍSPEVOK DÔCHODCOV

VZN 7/2021 o príspevku na stravovanie dôchodcov obecné zastupiteľstvo upravilo mesačnú výšku dôchodku, od ktorej sa odvíja príspevok a to na priemernú výšku dôchodku stanovenú sociálnou poisťovňou, ktorá bude posudzovaná vždy k 31. decembru. Obec Liptovská Teplička poskytuje príspevok na stravovanie vo výške 1€ na deň oprávnenej osobe, ktorej mesačná výška dôchodku nepresiahne 505,68 € (priemernú výšku dôchodku k 31.12. 2021).

POPLATOK ZA OPATROVATEĽSKÚ SLUŽBU

Zmenou prešlo i nariadenie 6/2021 o výške príspevku na opatrovateľskú službu poskytovanú obcou.

Znížený bol poplatok za opatrovanie z 2,20 € za hodinu na 1,50 €. Obec k zníženiu poplatku pristúpila po získaní dotácie na čiastočnú úhradu opatrovateľskej činnosti.

Ocenení darcovia krvi

Slovenský Červený kríž (SČK) uviedol, že vzhľadom na mimoriadnu situáciu v súvislosti s pandemiou COVID-19 nebude do odvolania organizovať hromadné slávnostné oceňovanie mnohonásobných bezpríspevkových darcov krvi. Územný spolok SČK Poprad preto v závere roka 2021 odovzdaním ocenení pre darcov z Liptovskej Tepličky poveril miestny spolok SČK. Malý darček k oceneniu pridala aj obec.

Bronzovú Janského plaketu získal Miroslav Glejdura.

Striebornú Janského plaketu získal: Pavol Gumulák, Tomáš Koreň, Gabriel Mezovský, Viktória Misálová, Tomáš Miždoš, Martin Praško.

Všetkým darcom patrí poďakovanie a uznanie.

Darovali ste krv toľkokrát, že vám prináleží Janského plaketa? Ocenenie vám nebude zaslané automaticky. Najskôr je potrebné na odbornom mieste vypísať tlačivo „Návrh na ocenenie“ a dať ho potvrdiť personálu transfúznej stanice. Vyplnené a potvrdené tlačivo vložte do schránky alebo pošlite poštou na adresu Územnej samosprávy SČK Poprad.

Janského plaketa sa udeľuje za 10, 20, 40, 80 a 100 darovaní krvi u mužov a u žien za 10, 20, 30, 60 a 80 darovaní.

red.

Pohľad do histórie obce

Pripomienka oslobodenia obce sa konala počas usneženej a veternej nedele 30. januára dopoludnia.

K slávnostnej atmosfére prispel príhovor starostu obce Slavomíra Kopáča, účasť čestnej stráže dobrovoľných hasičov, spev folklórnej skupiny Tepličan i prítomnosť zástupcov ZO SZPB a občanov.

O udalostiach, ktoré predchádzali oslobodeniu, sa píše v dostupných prameňoch nasledovné. Už od leta 1944

stretávali Tepličania v lesoch partizánov, vypomáhali im hlavne zásobovaním stravou, niektorí muži sa k nim pridali, iní v októbri narukovali. Nemci prvýkrát prepadli dedinu v polovici novembra, zastrelili ruského partizána v časti vtedajších záhrad. Pochovaný bol v našom cintoríne. Druhýkrát Nemci zaútočili 18. decembra. „Sedeli sme vnútri, modlili sme sa pri zažatej hromničke a so strachom sme čakali, či a kedy dopadne na našu strechu granát. Okolo poludnia strelba a výbuchy utíchli a vo dvoroch sme zazreli Nemcov,“ takto spomína jeden z pamätníkov na vojnové časy. Nad ráno 27. decembra dedinu zobudili výbuchy granátov. Z úbočia nad cintorínom ostrelovali partizáni sídlo nemeckých vojakov. Tí následne zasiahli proti občanom podozrivým zo spolupráce s partizánmi. V predvečer Silvestra 1944 podnikli Nemci vyčist'ovaciu akciu. Vo všetkých dolinách, na Rovienkach, v Zatračanom, v Ždiari, Pod Staníkovom, v Benkovskej doline po Kremeninu vypálili horárne, senníky aj baráky. Partizánom ostali hory a zemľanky a zima bola mimoriadne krutá. Nemci z Tepličky odišli v januári, raz sa ešte v dedine ukázal oddiel na lyžiach. Sovietske oddiely vošli do Liptovskej Tepličky 29. januára okolo šiestej hodiny ráno bez boja. Následne pokračovali smerom na Kráľovu Lehotu, po trati úzkokolejky, lebo cesta bola zamínovaná.

Veľkým šťastím bolo, že oslobodenie obce prebehlo bez strelby, bez obetí. Do dediny z hôr postupne schádzali partizáni. Kým odišli z obce, ujali sa ich miestni, poskytl im hygienu, odev i stravu. V dedine sa odvtedy žilo pokojnejšie, no v strachu o tých, ktorí bojovali v armáde.

Udalosti vojnových rokov poznáme už len z rozprávání a písomných prameňov. Spomienok, ktoré sa uchovali, nie je veľa. Pováčšine sú formálne a stručné. Na desiatej strane novín vám však prinášame článok, ktorý predstavuje jeden ľudský príbeh, cez ktorý môžeme aspoň čiastočne prežiť a pochopiť vtedajší život. Za článok ďakujeme Jánovi Chovanovi.

red.

Priatel'ia folklóru o závere roka

Záver kalendárneho roka sme vo folklórnom súbore Turnička a folklórnej skupine Tepličan zvykli tráviť návštevou vianočných piesní, s ktorými sme účinkovali v programe Živého betlehemu či chrámového koncertu. Mládenci nacvičovali betlehenskú hru, s ktorou obchádzali domácnosti v obci. Pred Vianocami 2021 sme len s nostalgiou spomínali na tieto tradičné podujatia a ich neopakovateľnú atmosféru. Našou snahou bolo nájsť spôsob, ako ju aspoň čiastočne vytvoriť.

Na polnočnej omši Božieho narodenia naši mladí členovia niesli v krojoch obetné dary, po omši muži trúbili na pastierskych trúbach a pukali bičmi. Tradičné koledy v podaní folklórnej skupiny zneli počas vianočných dní z reproduktora v betleheme pred zdravotným strediskom. Veľkým krokom a prínosom k udržiavaniu miestnych vianočných piesní bolo i prvé spoločné hranie detskej ľudovej hudby, ktoré nahrali v dome Mons. Štefana Náhaluku

Detská ľudová hudba

a prezentovali prostredníctvom internetu. Internetovú podobu mal aj Trojkráľový koncert, ktorý folklórna skupina Tepličan nahrala v miestnom kostole a obecná televízia ho odvysielala zo záznamu. V programe účinkovala už spomínaná detská ľudová hudba, ktorá je hudobným odborom pobočky Základnej umeleckej školy Štrba v našej obci a vedie ju Ján Hurajt. Teší nás pozitívny ohlas na online koncert a množstvo pozretí od domácich, rodákov a milovníkov tradícií. Tepličan sa zapojil aj do celoslovenského projektu Koledovanie Goralov Slovensku a Európe. Myšlienkou podujatia bola oslava narodenia Božieho syna v tradičných goralských nárečiach, ale i posolstvo zápisu goralskej kultúry do zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska a snaha o zápis do UNESCO. Goralí z tridsiatich obcí, i tej našej, koledovali 6. januára o 12:05 hodine prostredníctvom vysielaní na internete. Spolu s občianskym združením Harmónia Liptovská Teplička sme 4. februára usporiadali večernú sánkovačku na Magadzíne. Spevácka časť FSK Tepličan zaspievala príležitostnú pieseň počas pripomienky oslobodenia obce v závere januára 2022. Je nám ľúto, že obmedzenia neumožnili stretávať sa a zapájať do folklórného života detskému folklórnemu súboru Turnička a rovnako všetkým členom Tepličanu. Veríme, že sa už budeme môcť stretávať v plnom počte, rozširovať naše rady a prezentovať folklórne dedičstvo v obci, na Slovensku aj v zahraničí.

Popolnočné víťanie Krista

OZ Priatel'ia folklóru, Katarína Fedorová

PRÁZDNINOVÁ LYŽIARSKA SÚŤAŽ ŽIAKOV

Tradičnú lyžiarsku súťaž v obrovskom slalome usporiadal Športový klub Horec pre žiakov v stredu 23. marca v lyžiarskom stredisku Skipark Liptovská Teplička. Hoci zjazd pretekárom sťažovalo premenlivé počasie so snežením, preteky všetci úspešne dokončili.

Prehľad najúspešnejších pretekárov s výsledným časom dvoch kôl:

Starší žiaci	2007 – 2009
1. Jakub Burda	01:18,25
2. Viliam Pitoňák	01:18,79
3. Martin Glejdura	01:19,91

Staršie žiačky	2007 – 2009
1. Cynthia Sýkorová	01:13,26
2. Klara Jay	01:19,27
3. Petra Kupčová	01:22,75

Mladší žiaci	2010 – 2012
1. Eduard Flašík	01:22,66
2. Adam Smolár	01:25,68
3. Erik Smolár	01:29,90

Mladšie žiačky	2010 – 2012
1. Sofia Korenková	01:11,62
2. Lea Hurajtová	01:25,97
3. Sofia Kožuchová	01:31,82

Najmladší žiaci	2013 – 2015
1. Matej Hurajt	01:35,22
2. Alex Glejdura	01:40,13

Najmladšie žiačky	2013 – 2015
1. Timea Biacovská	01:34,46
2. Emily Korenková	01:41,73
3. Ema Fendeková	01:51,41

VITAJTE MEDZI NAMI

2021

Mia Misiaková
Katarína Šimková
Jakub Ferenc
Melisa Pačajová
Mathias Husár

2022

Alex Lacko
Matúš Čonka
Jakub Pačaj
Nikolas Puška
Nela Pechová

NAVŽDY NÁS OPUSTILI

2021

Štefan Suchárek
Božena Pušková
Stanislav Nahalka

2022

Zdeno Puška
Justína Malíková
Viera Ščuková
Jana Ščuková

K 31. 12. 2021 mala Liptovská Teplička 2409 obyvateľov. V roku 2021 sa narodilo 32 detí, zomrelo 33 občanov. Pristáhovalo sa 12 a odsťahovalo 13 osôb. Matričný úrad eviduje 11 sobášov.

Obecné noviny

LIPTOVSKÁ TEPLIČKA

občasník zo života obce

Vydáva: Obec Liptovská Teplička

Redakčná rada:

Mgr. Katarína Fedorová (šéfredaktor),

Mgr. Anna Ivanová,

Anna Štrbková,

Luboslav Koreň,

Mgr. Eva Kušniráková

Redakcia: Obec Liptovská Teplička,

Ul. Štefana Garaja 398/16,

059 40

IČO: 00326330

Tel.: +42152 78849 11

email: kultura@liptovskateplicka.sk

Reg. číslo MK SR: EV 5882/20

ISSN 1338-8266

NEPREDAJNÉ

Príspevky do novín môžete posilať
na adresu redakcie.

Návrat

CTIBOR BREZNICKÝ

V tých dňoch tatranské štíty neraz zahoreli ohňom delostreleckých granátov. Tupé ozveny ťažkých min, dopadajúcich na hlavu utekajúcich nacistických votrelcov, rozliehali sa mnohonásobne v nespočetných dolinách Liptova po oboch stranách Váhu. Odražali sa od bieloskvúcich štítov Vysokých Tatier a umikali v tichých dolinách Liptova až pod Kráľovu hoľou. Tak, ako zo dňa na deň stále viac jasnela zlato-červená žiara slnka na trblietajúcich sa svahoch tatranských štítov, tak blížila sa stále určitejšie hodina oslobodenia aj obyvateľom v doline Čierneho Váhu.

Na križovatke cesty, vedúcej z Vikartoviec do Liptovskej Tepličky bol nemecký nápis: „Achtung! Banditen! Partisanengefahr!“ Túto vyzývku dali fašisti hrdlezi statočným drevorubačom spod Kráľovej holi pri vstupe do obce. Výstraha mala varovať esesácke hordy pred nebezpečenstvom zo strany partizánov. V zimných mesiacoch sa stala Liptovská Teplička partizánskou pevnosťou a smrteľným nebezpečenstvom pre fašistov. Dolina Uhlárová neďaleko obce si dodnes zachovala pomenovanie „Dolina smrti“. Nemci sa z nej živi nevracali.

Po útoku na sídlo nemeckého štábu, usadené u Mateja Janíka-Glejdu, opustili obyvatelia dedinu. Nebolo v nej už poriadneho chlapa. Väčšiu časť jedného sa rozprchli do okolitých hôr a pridali k partizánom. Pod Staníkovom bili Nemcov statoční chlapci partizánskej brigády Jánoblie. Pod holičou v Zatrčanom brigáda majora Surkova a v Ráztockách škrolo-ďaleko preslávený partizánsky oddiel hrdinu SSSR M. I. Šukajeva. Na úteku z hôr zanechali Nemci za sebou iba zhoreniská vypálených horární a robotníckych ubikácií v Zdiari, na Ro-

vienkach, v Záturňi, minové polia a smrteľnú nenávisť obyvateľov. Statoční horali z Liptovskej Tepličky bili Nemcov v rodinách horách. Aktívnu pomocou národnoslobodzovciami hnutiu pričínili sa o slobodu Československej republiky.

Ešte raz zahrneli Tatry. Ozveny hroznej vojnovkej piesne v Čiernovážskej doline boli čoraz silnejšie.

— Bij Germana! — ozval sa jasný hlas pri starom vikartovskom mlyne. Zarachotil samopal. Plná dávka samopalu zasiahla poslednú nemeckú stráž a prederavela aj hmlivú výstražnú tabuľu, pri ktorej stála. Keď svítilo ráno, zvitli sa krásnoarmejci so statočnými partizánmi a drevorubačmi v bratskom objatí.

— Staršina, nevidel ty mojego syna? — To bola prvá otázka lesného robotníka Jozefa Málíka, člena Revolučného národného výboru, s ktorou vítal osloboditeľov.

— Moj syn v čchoslovenskej armii, — vysvetľoval staršinovi Nikolajevovi v ruštine. Drevorubač Málík nehovoril po rusky, no predsa sa so sovietskymi vojakmi dohodol. Ako 17-ročný šuhaj videl posledný raz ruských vojakov, keď na sklonku prvej svetovej vojny pracovali na stavbe lesnej železnice v Čiernovážskej doline. Vtedy takí staršinovia, ako je Nikolaj — spomínal si drevorubač Málík — budovali v ťažkom horskom teréne lesnú železnicu, ktorá otvorila teplíckym drevorubačom cestu do sveta. Teraz sovietsky staršina Nikolaj a jeho oddiel priniesol do Liptovskej Tepličky mier a slobodu a otvoril Tepličanom celý nový svet.

— Čechoslováci? Da, oni budú sičas v Poprade!

Starý Málík zovrel krásnoarmejca v tuhom objatí. Napriek celej rodine, ba na posmech celej obce vybral sa v cholušňach, v teplom sardagu, s výsokou baranicou na hlave cez hory. Starý Málík ide v ústrety čchoslovenskej armáde. Ide si hľadať syna, ktorý sa jedného dňa pred dvoma rok-

mi odobral z domu. Veril skalopevne, že Stefan žije. A že musí byť medzi prvými čchoslovenskými vojakmi, ktorí prídu oslobodiť Liptovskú Tepličku a celú vlasť. Jeho Stefan vždy bol medzi prvými mládencami. Dobré si ho vychoval. „Buď sa vrátim s nimi, s Rusmi — povedal vtedy na prídome, keď sa odobral — alebo ma už nikdy neuvidíte.“

Teplý kožušinový sardag dobre hrial telo. Starý šiel rezko zasneženou horou. Tam dolu, k Popradu ho tiahla neskrotná túžba — privítať prvých čchoslovenských bojovníkov. Iste každý bude poznať jeho syna Stefana. Tak ho hrial a tešila myšlienka, že už tu, neďaleko za Suňavou, Štrbou a Svitom bude jeho syn.

• • •

S neobvyčajnou žiadosťou pristúpil k veliteľovi desiatnik 2. paradedantnej brigády Stefan Málík. Od Buzluku po Duklu a teraz za celého postupu už na slobodnej pôde vlasti sa nestalo, aby pred bojovou akciou vyslovil takú nezvyčajnú žiadosť — priepustku na 24 hodín. Jednotka sa chystala na významný nápor z Popradu smerom na Liptovský Mikuláš. Tu boli opevnené pozície fašistických vrahov. Dôvod bol však taký ľudský, že ho ani prísný veliteľ odmietnuť nemohol. Na desiatnika Málíka sa mohol spoľahnúť. Vyslúžil si hrádinským činom pri Dukle Československý vojnový kríž 1939—1945. A vrátil sa včas, aby sa mohol zúčastniť na bojových prípravách na Liptovský Mikuláš. Veď doteraz nechýbal ani v jednej akcii. Pravda, okrem tých čias, ktoré si odležal vo Lvove po zranení, získanom pri Dukle.

Preto sa mohol vydať desiatnik Málík cez Lučivnú a Štrbu k svojim rodným — do Liptovskej Tepličky. Prechádzal sám milovanými miestami rodného kraja, doráňaného strašne fašistickým zverom, no dichajúcim už slobodným životom. Za chrbtom ostávali mu blýskavé končiare Vysokých Tatier, jagajúce sa v ličoch prudkého januárového slnka. Kráčal ľahko, ba chcel by lietat, nadnášaný šťastným pocitom, že sa vracia živý a zdravý k svojim rodným.

Obozretnosť skúseného frontového bojovníka ho však neopustila ani na chvíľu. Ešte nie je čas oddávať sa citom — pomyslel si. Lebo aj uprostred najkrajšieho snežného dňa a na práhu domova môže ešte nepriateľ v skryte strieňnuť na osamelého vojaka.

Už bol na dobre známej ceste, ktorou sa neraz pred rokmi vracieval z týždňovky z tatranských hôr. Neďaleko Suňavy, dnes už slobodná. Domov je už oáz len na skok...

— Stoj! Kto si? — Ani nechtiac vyhrmelo z neho, keď sa za rázcestím vynorila odrazu na obzore naproti nemu kráčajúca postava človeka.

— Náš! Z Tepličky... — volá na neho neznámy chodec.

Desiatnik zaistil opäť zbraň. Skúmavo si merá staršieho občana. Dva páry očí sa zaryli do seba. Jeden druhému sa vpija do tváre, do každého ťahu úžasom stuhnutých črt.

V nasledujúcej chvíli padnú si do náručia. Otec a syn. Otec Málík z tisícov chlapcov I. čs. armádneho sboru našiel si svojho syna. Veril pevne, že príde medzi prvými. Prišiel naskutku. Stefan Málík, desiatnik 2. paradedantnej brigády bol prvým čchoslovenským vojakom, ktorý prišiel ako víťaz a osloboditeľ medzi svojich rodných do Liptovskej Tepličky...

Na pracoviskách majstrovského úseku v Zdiarskej doline pod Kráľovou hoľou nájdete dnes vysokého, statného človeka. V klopni zeleného kabáta má malý odznak príslušníka paradedantnej zbrane. To je Stefan Málík. Dnes pomáha budovať šťastný, mierový život pod Kráľovou hoľou. A nikdy nezabudne na svoj návrat medzi rodných.